

«chiquenaude» (Bq), *naqr* 'pandero' a Egipte (Lane, *Descr. d'Égypte*): Dozy, Lane ens informa que *nuqra* «a small cavity in ground», «or elsewhere» ja figura en el Djauharí (a. 1001) i el Fayyúmí; i, aplicat a clots d'aigua embassada, en el Firuzabadí etc.; però d'altra banda també admeten alguns d'aquests lèxics que *nqr* s'usa com a variant de *naqîr* 'canal' (p. 1838a9f. etc.). En fi també Beaussier dóna *n<a>gra* «creux» a Algèria.

Probablement, doncs, en l'àrab vg. de Val. existiria *naqr* o *nâqara* en accs. entorn de 'forat'. D'altra banda consta l'acc. 'argent en una mina' o 'mina d'argent', en les quals es parteix de la idea d'excavació: documentades aquestes en els lèxics marroquins de Dombay (fi S. XVIII) i Davidson, en Bq. i fins en Aben-Batuta (Dozy). I també podria servir de base fon. per a *Nàquera* l'acc. del nom d'ofici *naqqâr* «tailleur de pierres», que donen Lane (i Humbert, i el *Mobit* per a Àfrica) car essent tancada la síl·laba *naq*, en àrab vulgar atrau l'accent.

En conclusió. A *Nàquera* el nom li deu venir de les seves grans pedreres, ponderades per Cavanilles, coincidint així amb la idea de 'forat', que hem comprovat amb tants matisos. D'altra banda, tot això lliga molt bé amb *Nacla* nom d'una «rambla profunda y seca» a la província de Granada; i amb *Nagra* que, segons Oliver-Asín, *Top.* 124, dóna Yaqut per a llocs 'baixos i encaixonats' d'Orient.

Aquesta variant *Nacla*, sense vocal, i amb *-l-* per la pron. morisca, la retrobem en la *Top.* valenciana És una pda. extensa que ocupa les parts limítrofes de Fortaleny amb Corbera i Riola, a la dr. del Baix Xúquer, i baixa fins a la marjal, però també puja amunt; a Riola em deien que era un poble antic, despoblat (oït *nâkla* xxxi, 62.13, 64.16, 65.15, 3-2139.10).

En efecte *Nacla* figura com una alq. en el *Rept.*, prop de Corbera (387, 388). També és probable que en aquestes variants amb *l* i sense vocal, s'hagi barrejat i sumat un parònim, de l'arrel *nql* 'transportar', que sona precisament *naqla* «planta para plantar» (pl. *naqlât*) *PALc* (350b39); en *RMa.* verb *naql* «transferre», amb glossa «transplantare» (613, 207), i *naqla* «planta, herba».

Era inevitable que els moriscos (que neutralitzaven *r=l*) la sumessin i confonguessin amb *naqra*: majorment si també designà el sot que es fa per plantar-hi un vegetal. A Alcalà de Xivert hi ha «el racó des *naklétes*» (xxviii, 186.22), que pot resultar del plural *naqlât* (*PALc*).

El *Nacarella* del *Rept.* no era essencialment un nom distint del de *Nàquera*, car no deu ser un dim. cat. ni romànic de *Nàquera*, sinó un cas més del superlatiu islàmic: *naqra êl-Lab* 'la gran *nâquera*, la *nâquera* insigne': ben adequat a la vasta extensió d'aquest paratge, i a la major riquesa agrícola, puix que ja era a l'Horta.

La combinació *-graella* també donava peu a la formació d'una *a* dins el grup *qr* (o hi ajudaria): i en

barrejar-se amb *naqla* es produí la dissimilació *l-l* > *n-l*: en la variant *Nacanelle* (documentada supra) passant per *Nakalella* < *naqla êl-Lâb*.

Encara que rebutjant-ho del tot, ens farem eco de la pensada que havien llançat alguns, que el nom a *Nàquera* li podia venir del nom d'un aiguamoll o llacuna, *Naccara palus*, que Aviè posa en la costa Sudest d'Hispania (*Ora Maritima*, v. 492);² encara que no n'hi ha cap més notícia; cert que aquesta dada d'Aviè és prou vaga per a permetre identificar-ho amb l'Albufera de Val. i el Grau del Túria, però també es podria pensar en la gola de Palos, o «Mar Menor», o bé en la gola de l'estany de Puçol i desaigüe del Palància. En tot cas no hi donaria suport la semblança casual amb el nom de *Nàquera*. I per damunt de tot: és impossible òbviament cercar-hi el nom de *Nàquera*, poble que és muntanya amunt i molt lluny de la costa (única que Aviè descriu); per consegüent és arbitrari suposar que pogués pendre nom d'aquesta *palus*.

¹ O sigui: *Serra y Ria* (< àr. *Riþa* 'molfí') poblet agre. a Serra. — ²Bertoldi (*ZRPb.* LVII, 165) volia derivar-ho d'un mot sic. occid. *nâka* «luogo basso in un fiume» (*AIS* III, 429); però amb raó ho rebutja Rohlf's (*ZRPb.* 150 i *ASNSL* CLXXVII, 69) derivant-ho de l'àr. *naq'a* «étang» en l'Edrissi etc. (Dozy, *Supl.* II, 715).

Narbils, V. *Nervils* *Narencs*, V. *Ranes*

NARGÓ, COLL DE~

Poble del baix Urgellet, uns 5 k., aigües avall d'Organyà.

Pron. kôj de *nargó* oït a Organyà, Casac. 1920, amb gentilici *Nargons* o *Nargonins*. En el poble mateix jo vaig sentir dir tant *nargó* (i prou) parlant de la població, com *kôj* de *nargó* (1931, exc. 175). Tanmateix, en les enqs. de 1957, jo oïa més *nargó* que el nom compost (xviii, 59.20); també anotava que en els masos alts de Les Anoves em deien: «si tot fos arranat, d'ací es veuria *nargó*» (xviii, 59.16).

MENCIONS ANT. 839, Acta C. SdUrg.: *Nargone* dins la sèrie: «--- Favano, atque Kapudeizo ('Cabó') sive *Nargone*»; amb var. *Nargo* en el Capbreu vulgar i la còpia del S. XII (Ed. P.Pujol n° 117); 1016: «in termino de *Nargone*» (*BABL* VIII, 441); 1022: «in *Nargone*»; 1037: «in *Nargone*» (*BABL* VIII, 425); 1040: «in com. Urgellensi, alodium de *Enargon* et de Salent et de Torel --- Timoneta ---» (*MarcaH.* col. 1071.16); 1049: *Nargo* (*Cart.* Tavèrnoles p. 78.5); 1050: «in valle *Nargoniense*» (*BABL* VIII, 430); 1054: in *Nargo* (*BABL* VIII, 431); 1073: «infra fines *Nargonis*» (*BABL* VIII, 522); 1094: in com. Orgellitano infra fines de *Nargo* (*Cart.* Tavèrnoles, p. 107.22); 1094: *Nargo* (*BABL* VIII, 541);